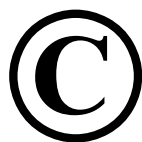

**Test pojmových znaků
literárního, jiného uměleckého
nebo vědeckého díla**

Účel

Účelem *Testu pojmových znaků literárního, jiného uměleckého nebo vědeckého díla*¹ je v konkrétním právní věci přezkoumatelně použít a vyložit legislativně-právní pojem „dílo literární, jiné umělecké nebo vědecké“, jeho objektivizované zákonné pojmové znaky, a rozptýlit možné pochyby nebo sporné otázky právní či umělecké nebo vědecké povahy s tím spojené, které mají význam pro soudcovské nebo úřednické rozhodnutí, a tak vyloučit nebo omezit možnou hrozbu svévole.

Prohlášení o východiscích

Test pojmových znaků literárního, jiného uměleckého nebo vědeckého díla, rozuměno a dále též použito autorského díla,² odpovídá autorskoprávním požadavkům (autorskoprávním pojmovým znakům), které obecně na právní status autorského díla nebo zvláště na právní status některého autorského díla kladou právní normy vyplývající z:

- a) *Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl z 9. září 1886, ve znění pařížské revize z 24. července 1971, vyhl. pod č. 133/1980 Sb., ve znění vyhl. pod č. 19/1985 Sb.*
- b) *Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví, přílohy 1C k Dohodě*

¹ Původní verze testu pod názvem *Dotazník pojmových znaků autorských děl* byla zveřejněna Masarykovou univerzitou v Brně roku 2005 v síti elektronických komunikací na adrese <http://skas.law.muni.cz/>. Starší verze vyšly vícekrát tiskem, prvně v *Poctě Tomsovi*; viz *Štenglová, I.* (ed.): *Pocta Miloši Tomsovi k 80. narozeninám*. Plzeň: Aleš Čeněk 2006, s. 392 – 398; dále časopisecky viz *Průmyslové vlastnictví*, 17, 2007, č. 3/4, s. 56 – 61, *Právní rádce*, 15, 2007, č. 5, s. 67 – 69; též viz *Malacká, M.* (ed.): *Sborník příspěvků z konference Monseho olomoucké právnícké dny 2007*. Olomouc: Univerzita Palackého 2008, sv. I, s. 45 – 51; taktéž viz *Telec, I. – Tůma, P.*: *Autorský zákon. Komentář*. Praha: Verlag C. H. Beck 2007, s. 909 – 912. *Přehled práva duševního vlastnictví. Česká právní ochrana* Brno: Jan Šabata – Doplněk 2006, díl 2, s. 94 – 100. Další verze vyšla sborníkově. In: *Anonymus* (ed.): *Autorská práva v architektuře. Sborník přednášek z mezinárodního sympózia 3. dubna 2009 v Brně*. Praha: Česká komora architektů 2009, s. 32 – 39.

V širším kontextu tohoto dotazníkového testu je odkazováno na dílo *Telec, I. – Tůma, P.*: *Autorský zákon*. Op. cit., s. 7 – 82.

² Názvosloví kolísá na mezinárodní a vnitrostátní české úrovni. Výraz „díla literární, jiná umělecká nebo vědecká“, jež používá i český autorský zákon č. 121/2000 Sb., se jeví přesný. Zastřešující pojem „autorské dílo“ je rovněž tak znám českému autorskému zákonu a je vědecky přijatelný.

o zřízení Světové obchodní organizace, vyhl. pod č. 191/1995 Sb.

- c) *Smlouvy Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském, vyhl. pod č. 33/2002 Sb. m. s.*
- d) *Smlouvy o založení Evropského společenství, vyhl. pod č. 44/2004 Sb. m. s. ,
jakož i z právních aktů z ní odvozených*
- e) *českého zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorského zákona),³ ve znění zákonů č. 81/2005 Sb., č. 61/2006 Sb., č. 186/2006 Sb. a č. 216/2006 Sb., v úplném znění vyhl. pod č. 398/2006 Sb., ve znění zákona č. 168/2008 Sb., č. 41/2009 Sb. a č. 227/2009 Sb.*

Test pojmových znaků literárního, jiného uměleckého nebo vědeckého díla zásadně odpovídá právní argumentaci obsažené v odůvodněních následujících právních rozhodnutí:

- a) *rozsudku Nejvyššího soudu v Brně ze dne 30. 4. 2007, sp. zn. 30 Cdo 739/2007, uveřejněného v Právních rozhledech, 2007, č. 21, s. 795 – 799⁴*
- b) *rozhodnutí předsedy Úřadu průmyslového vlastnictví v Praze ze dne 12. 1. 2007, sp. zn. O-61119, (ochranná známka ve znění „Grishko“), s. 8 – 9.⁵*

Položená autorskoprávní otázka

Pomocí testu má být zodpovězena následující autorskoprávní otázka statusu díla (právní kvalifikace):

Tato otázka mi byla položena zadavatelem, jímž je:

³ Podle předchozího českého autorského zákona č. 35/1965 Sb., ve znění pozdějších předpisů, viz *Telec, I.: Obecný dotazník k posouzení pojmových znaků děl podle autorského zákona. Bulletin advokacie, 1997, č. 5, s. 33 – 36. V širším autorském kontextu k tomu srov. Telec, I.: Autorský zákon. Komentář. Praha: Verlag C. H. Beck 1997, s. 7 – 65; jedná se o komentář k českému, původně československému, autorskému zákonu platnému v letech 1965 až 2000.*

⁴ Rozsudek je též obsažen v databázi rozhodnutí Nejvyššího soudu v Brně, která je dálkově veřejně přístupná v síti elektronických komunikací na adrese <http://www.nsoud.cz/>.

⁵ Rozhodnutí je obsaženo v databázi správních a soudních rozhodnutí, spravované Úřadem průmyslového vlastnictví, která je dálkově veřejně přístupná v síti elektronických komunikací na adrese <http://www.upv.cz/>.

Předložené podklady

Při posuzování zadané autorskoprávní otázky jsem vycházel z následujících podkladů:

Podklady mi byly předloženy _____

Za svá jsem vzal skutková tvrzení, obsažená ve shora uvedených podkladech, o jejichž věrohodnosti jsem neměl pochyb, a bez nichž by nebylo lze učinit závěr o právní otázce.

Hlediska

Východiskem dosažení autorskoprávního závěru mi byly následující skutečnosti (hlediska):

- a) skutkové okolnosti a jejich vzetí za své
- b) odborné, mimoprávní, posouzení pochybných nebo sporných otázek umělecké nebo vědecké povahy
- c) odborné, právní, posouzení právní otázky (právní kvalifikace).

Použité metody

K zodpovězení autorskoprávní otázky jsem použil, krom obecně uznávaných nebo právně přikázaných metod výkladu mezinárodních smluv nebo právních předpisů, následující metody, vedoucí ke zjištění pojmových znaků autorského díla vyplývajících z právního řádu, a to:

- a) metodu uznání (vzetí na vědomí) skutkových tvrzení
- b) metodu popisnou a rozlišovací
- c) logické metody odvození a rozboru včetně umělecko estetického rozboru

- d) intuitivní metodu uměleckého vnímání nebo vědoslovnou metodu hermeneutické metodologie vědy, má-li jít o poznání vědecké⁶
- e) metodu průměrného vnímatele nebo průměrného vědce
- f) metodu celkového hodnocení
- g) jinou metodu, a to _____

1. Část údajová

1.1 Označení případu

1.2 Název díla

1.3 Autorství nebo spoluautorství díla (dílo pravojmenné, pseudonymní, anonymní; dílo jednoho autora nebo dílo spoluautorů)

1.4 Popis díla (všeobecný popis, celek nebo část díla, včetně názvu a jmen postav, jednotlivá vývojová fáze, stav dokončení díla)

1.5 Volný námět (motiv) díla sám o sobě [nápad, myšlenka, látka, děj (syžet)],⁷ [např. báj či lidová pověst, přírodní děj či společenská událost, životní příběh určitého člověka, příhoda aj. (fabule)], (výron svobody myšlení, vědeckého bádání a umělecké tvorby a svobody projevu vč. volného využívání zveřejněné myšlenky), jakož i původce volného námětu jako takového

1.6 Literárně vyjádřený námět díla [např. nástin (synopse) hlavní postavy, základní zápletky a řešení dějového konce] a údaje o jeho autorovi nebo spoluautorech a o vykonavateli majetkových práv autorských k němu

1.7 Rozsah díla (např. drobné dílo), účel díla (např. zbudování stavby a výkon vlastnického práva k ní či přihlášení ochranné známky nebo průmyslového vzoru a výkon vlastnického práva k nim, užitná funkce), význam díla (např. náboženský či jazykovědný)⁸ aj.

⁶ Obecná hermeneutika humanitních věd, tj. obecná metodologie těchto věd, je přitom východiskem i tohoto právovědného testu samého.

⁷ Rozuměno autorskoprávně volný námět díla, což nevylučuje právní ochranu takového námětu jiným právem; např. právem proti nekalé soutěži, právem osobnostním, spočívajícím např. v právu na soukromí, nebo právem na ochranu osobních údajů.

- 1.8 Dílo původní (tzn. dílo předchozí vzhledem k novému dílu z něj odvozenému), (např. základní nebo tematické státní mapové dílo aj.)
- 1.9 Zpracování [nové dílo odvozené tvůrčím zpracováním původního (předchozího) díla (např. základního nebo tematického státního mapového díla)]; vědomé nebo nevědomé;
[překlad, úprava vč. hudební úpravy nebo jiné tvůrčí zpracování původního (předchozího) díla v dílo odvozené (např. dramatizace románu nebo jeho zfilmování) vč. tvůrčího zpracování vážného či směšného (parodického)],
a to bez ohledu na oprávněnost zpracování,
(opakem např. mechanický překlad díla pomocí elektronického překladače, pouhá záměna slovosledu nebo pouhé nahrazení výrazů jejich synonymy),
a údaje o autorovi nebo spoluautorech původního (předchozího) díla
a o vykonavateli majetkových práv autorských k původnímu (předchozímu) dílu
- 1.10 Napodobenina [dílo napodobující dílo původní (předchozí)]; vědomá nebo nevědomá;
[závislé napodobující dílo zcela nebo zčásti převzaté z původního (předchozího) díla], [imitace či plagiát těžící z původního (předchozího) díla nebo je uchvacující],
a to bez ohledu na oprávněnost napodobení,⁹
v podobě:
- a) shody díla (napodobeniny) s původním (předchozím) dílem [např. napodobenina původního (předchozího) díla zhotovená jeho přístrojovým rozmnožením]
 - b) doslovné či jiné otrocké podobnosti díla (napodobeniny) s původním (předchozím) dílem [otrocká napodobenina původního (předchozího) díla], a to v jeho:
 - ba) celku
 - bb) části
 - bc) jednotlivé vývojové fázi

⁸ Skutečností bez vlivu na pojmové znaky autorského díla; výslovně viz § 2 odst. 1 českého autorského zákona č. 121/2000 Sb.

⁹ Nedotčeno zůstává právo spotřebitelské nebo právo na ochranu trhu v Evropském společenství před právně vadným zbožím podle zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, nebo podle Nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 ze dne 22. července 2003, o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení určitých práv duševního vlastnictví a o opatřeních, která mají být přijata proti zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo (Úř. věst. č. L 196, 2. 8. 2003, s. 7), které se týká jen *neoprávněných* („nedovolených“) napodobenin díla, zakládajících *právní vadu zboží*, jíž je *nedostatek soublasu* majitele autorských práv či jiné oprávněné osoby k rozmnožování díla.

c) celkově dojmové podobnosti díla (napodobeniny) s původním (předchozím) dílem co do obsahu a formy, a to v literárních, jiných uměleckých nebo vědeckých (tvůrčích) autorskoprávně významných (silných, podstatných, dominantních) prvcích, jimiž se vyznačuje původní (předchozí) dílo, vč. příznačné podstaty původního (předchozího) díla tvořené jeho základem a strukturou [např. příznačnou postavou a příznačným příběhem (obsahem), jakož i příznačným způsobem (formou) literárního, jiného uměleckého nebo vědeckého vyjádření myšlenky (kupř. příznačnou kresbou)¹⁰];
[objektivní způsobnost díla (napodobeniny) vyvolat umělecký nebo vědecký celkový dojem podobnosti s původním (předchozím) dílem; viz též níže],

a to vše zároveň při shodě nebo podobnosti myšlenky vyjádřené jak v napodobenině, tak i v původním (předchozím) díle,
[opakem shoda nebo podobnost díla (napodobeniny) jen ve shodné nebo podobné myšlence bez ohledu na její konkrétní literární, jiné umělecké nebo vědecké vyjádření v původním (předchozím) díle],

a údaje o autorovi nebo spoluautorech původního (předchozího) díla
a o vykonavateli majetkových práv autorských k původnímu (předchozímu) dílu

- 1.11 Dílo souborné (sborník) a popis jeho prvků (děl nebo jiných prvků)
- 1.12 Dílo spojené s jiným dílem (např. ilustrovaný román)
- 1.13 Dílo zařazené do díla souborného (např. časopisecký příspěvek)
- 1.14 Dílo z vlastního podnětu autora
- 1.15 Dílo zaměstnanecké nebo za ně považované
- 1.16 Dílo kolektivní
- 1.17 Dílo školní
- 1.18 Dílo audiovizuální nebo audiovizuálně užitá
- 1.19 Dílo na objednávku nebo soutěžní

¹⁰ Hledisko podobnosti děl pouze v příznačném *způsobu* (formě) literárního, jiného uměleckého nebo vědeckého *vyjádření*, který je jinak příznačný pro určitého autora, např. „malovat jako (...)“, bez zřetele na současnou shodnost nebo podobnost vyjádřené myšlenky nemusí mít podle okolností případu samo o sobě, bez dalšího, autorskoprávní význam. Tím není vyloučena ochrana příznačného způsobu literárního, jiného uměleckého nebo vědeckého vyjadřování určité osoby (soutěžitele) právem proti nekalé soutěži při splnění příslušných pojmových znaků.

- 1.20 **Druh objektivně vnímatelné podoby vyjádření díla (např. řeč v jazyce českém nebo písmo v jazyce českém v tištěné či elektronické podobě, notový zápis, výkres, zahradní úprava, stavba, projektová dokumentace, užitná podoba výrobku nebo jeho obalu aj.) a trvalost nebo dočasnost vyjádření**
- 1.21 **Popis věci (nosiče), jíž, v níž nebo na níž je dílo vnímatelně vyjádřeno**
- 1.22 **Doba vzniku díla**
- 1.23 **Stav zveřejnění díla**
- 1.24 **Stát původu díla**
- 1.25 **Stav zápisu díla v rejstříku předmětů ochrany vedeném příslušným kolektivním správcem majetkových práv autorských**
- 1.26 **Doba trvání event. majetkových práv autorských k dílu**
- 1.27 **Jiné k dílu (např. dílo osiřelé nebo dílo tzv. malé mince¹¹)**

- 1.28 **Údaje o autorovi nebo spoluautorech**
- 1.29 **Stav zápisu autorství nebo spoluautorství díla v rejstříku předmětů ochrany, vedeném příslušným kolektivním správcem majetkových práv autorských**
- 1.30 **Jiné k autorovi nebo spoluautorům**
- 1.31 **Údaje o zaměstnavateli u díla zaměstnaneckého nebo o osobě považované za zaměstnavatele u díla považovaného za dílo zaměstnanecké**
- 1.32 **Údaje o objednateli nebo vyhlášovateli soutěže u díla na objednávku nebo soutěžního**
- 1.33 **Údaje o vykonavateli event. majetkových práv autorských a o právním důvodu tohoto výkonu**
- 1.34 **Údaje o postupních licencích, o nabyvatelích oprávnění z licence nebo podlicence nebo o postupních práva výkonu event. majetkových práv autorských k dílu zaměstnaneckému nebo za něj považovanému a o jejich oprávněních**

¹¹ Dílo, v němž je málo projevena jedinečnost výsledku autorovy tvůrčí činnosti, takže takové dílo objektivně vyvolává shodný nebo velmi podobný celkový umělecký nebo vědecký dojem jako nezávislé dílo jiné, což není dostatečné k běžnému rozlišení těchto nezávislých děl od sebe (dílo s malou rozlišovací schopností); srov. 2.17.

- 1.35 Údaje z výhrady autorského práva (ochranné doložky), (©), a znění této výhrady (doložky), jíž jsou opatřeny rozmnoženiny díla,¹² popř. jež je umístěna jinak
- 1.36 Jiné údaje (např. povinné označení nositele autorských práv obsažené v neperiodické publikaci)¹³

2. Část znaková

- 2.1 **Objektivně předurčené věcné (vázané) prvky díla:**
- a) funkční (např. stavebnicové prvky stavebnice, lázeňské prvky veřejné stavby lázní, ergonomické prvky židle)
 - b) technické (např. konstrukční či materiálové prvky)
 - c) mimoumělecké estetické¹⁴ (např. krajinný ráz, obecné zásady oblékání, obecný vkus); srov. 2.7
 - d) druhové (žánrové), jejichž využití je nezbytné nebo běžné k vytvoření díla určitého druhu, kupř. detektivního románu, [např. údaje (fakta) dějinné nebo současné, osobní aj., téma, událost, postava nebo situace (např. zápletka), a to samy o sobě]
 - e) prvky veřejného zájmu [např. prvky, které vyplývají z právních předpisů, opatření obecné povahy či z právních rozhodnutí]

¹² Čl. III (1) Všeobecné úmluvy o autorském právu revidované v Paříži dne 24. července 1971, vyhl. pod č. 134/1980 Sb.

§ 10 odst. 3 vyhl. č. 31/1995 Sb., kterou se provádí zákon č. 200/1994 Sb., o zeměměřictví a o změně a doplnění některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů.

¹³ § 2 odst. 1 písm. f) zákona č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích, ve znění pozdějšího předpisu.

¹⁴ I věcný prvek *mimouměleckého estetického*, který sám o sobě není způsobilý k uměleckému vnímání (kupř. běžná věc jako je balík papíru či – společensky provokativněji – např. záchodová mísa) anebo denní zpráva legálně vyloučená z ochrany právem autorským, se může stát věcným prvkem uměleckého díla tím, že bude tvořivě využit, například prostorovým umístěním, uměleckým nasvícením či jinými tvůrčími postupy, čímž vznikne (i bezděčně) dílo umělecké coby celek. Autorským dílem je však tento tvůrčí, např. i jen pomíjivě kontextuální, umělecký celek. Nikoli jen daný věcný prvek (balík papíru) sám, i kdyby jeho vyjmutím z celku zaniklo hmotné vyjádření nehmotného díla. Srov. též např. umělecké výstavy coby umělecká díla souborná, která mohou být tvořena i jen věcnými prvky, protože autorskoprávně významným je jejich tvůrčí způsob výběru nebo uspořádání do souboru (jedinečného autorského díla). Až tento celek (umělecká výstava) jest uměleckým dílem.

Jinak řečeno, i balíku papíru lze tvořivě přidat uměleckou hodnotu v kontextu uměleckého celku (autorského díla) a *změnit* tak jeho vnímání z vnímání *mimouměleckého* na vnímání *umělecké*.

anebo z veřejné morálky či veřejného pořádku (kupř. omezující prvky z důvodu zákonné regulace reklamy či památkové ochrany anebo urbanistické, architektonické či estetické požadavky územního plánování) anebo jiné prvky, na jejichž vyjádření v díle spočívá veřejný zájem]

f) jiné prvky,

kteřé jsou již dány povahou díla, jeho druhem, určením (užitností), vč. názvu nebo jména či druhu postavy nebo příběhu, či umístěním díla, a v čem spočívá jejich objektivní předurčenost, jakož i přizpůsobení díla těmto věcným prvkům

- 2.2 Subjektivně předurčené věcné (vázané) prvky díla [např. požadavky zaměstnavatele, objednatele, vyhlašovatele veřejné soutěže vč. zadavatele veřejné zakázky apod., kupř. bezpečnostní, finanční (rozpočtové či dotační aj.)] a v čem spočívá jejich subjektivní předurčenost, jakož i přizpůsobení díla těmto věcným prvkům
- 2.3 Předurčenými věcnými prvky ponechaný (existující) volný tvůrčí prostor (tvůrčí svoboda umělecká nebo vědecká), (objektivní možnost jedinečného či původního¹⁵ uměleckého nebo vědeckého ztvárnění) a využití tohoto prostoru (tvůrčí svobody) autorem nebo spoluautory
- 2.4 Ponechání (existence) volného tvůrčího prostoru (tvůrčí svobody umělecké nebo vědecké) i po vzniku díla, který je objektivně využitelný k nezávislému vzniku jedinečného nebo původního¹⁶ vyjádření stejné myšlenky (nezávislého nového díla) jiným autorem či spoluautory
- 2.5 Autorem nebo spoluautory vyjádřené umělecké nebo vědecké (tvůrčí) prvky vyplývající z volného tvůrčího prostoru (tvůrčí svobody), (volné prvky), a jejich význam [tj. autorskopravně silné (podstatné, dominantní) nebo slabé tvůrčí prvky] a v čem tyto tvůrčí prvky spočívají [např. ve znacích (známkách, markantech) uměleckosti, a to stříhu, linií, obrysů, barev, světla a stínu, tvaru, prostoru, půdorysu, umístění, začlenění nebo členění, úpravy zahradní, krajinářské nebo scénické, jazyka, skladby, melodie, rytmu, harmonie, zvuku, pohybu vč. gest, prolínání, filmové režie, struktury, hmoty či ve sloučení, spojení (kombinaci) nebo ve vazbě, sledu

¹⁵ Platí u počítačových programů, fotografií a databází podle § 2 odst. 2 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorského zákona), ve znění pozdějších předpisů.

K počítačovým programům viz autorův zvláštní autorskopravní *Test pojmových znaků počítačového programu*.

¹⁶ Platí u počítačových programů, fotografií a databází podle § 2 odst. 2 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorského zákona), ve znění pozdějších předpisů.

- nebo sladění těchto znaků aj.,
anebo ve znacích (standardech) vědeckosti, a to předmětnosti,
problematičnosti, metodičnosti, soustavnosti (systémovosti), utříděnosti,
potencionální ověřitelnosti kýmkoli (intersubjektivity) či ve spojení
(kombinaci) nebo vazbě těchto znaků aj.]
- 2.6 Popis uměleckých nebo vědeckých výrazových prostředků, jimiž je dílo
vyjádřeno [poetika nebo technika (např. technika malby nebo fotografie)]
- 2.7 Zdroje autorova čerpání; vědomé nebo nevědomé (bezděčné
nebo záměrné)
[umělecká nebo vědecká představivost (imaginace), umělecký
nebo vědecký popud (inspirace), umělecké nebo vědecké vnuknutí
(intuice), např. jev „Aha!“, duchovní vzor, předobraz, nápady, myšlenky,
objevy, postupy, denní zprávy, fantazie rozumu, nahromaděná běžná
zkušenost, prožitky nebo zážitky z vnímání cizích děl, tvůrčí prostředí,
světové nebo národní kulturní dědictví vč. urbanistického
nebo architektonického dědictví, obecné kulturní či jiné povědomí
a obecná kulturní úroveň, umělecký sloh, obecný vkus, nebo obecný
nevkus (kýč, brak, škvára), národní, krajový či místní zvyk nebo mrav,
obecné jazykové klišé, veřejné mínění, kolektivní nevědomí, stav techniky
nebo technologií, stav veřejné morálky aj.]
anebo zdroje tohoto čerpání jednotlivých spoluautorů
- 2.8 Projevené zvláštní osobní vlastnosti (schopnosti) autorovy
nebo jednotlivých spoluautorů vedoucí ke vzniku díla (výron osobnosti)
[např. nadání, talent, vlohy, kupř. k umělecké nebo vědecké
tvořivosti v určité oblasti, schopnost duchovně přijímat a vyjadřovat přijaté
nebo schopnost rozumově chápat problémy a řešit je, obraznost, tušení,
schopnost ztvárnit prožité, vlastní „vidění“ světa, tvůrčí rukopis (pečeť
autorovy osobnosti), získané dovednosti, návaznost vlastní tvorby, příklon
k umělecké nebo vědecké škole či její založení, světonázorové, náboženské
či politické přesvědčení aj.]
- 2.9 Poměr mezi předurčenými vázanými věcnými prvky (2.1 nebo 2.2) a volnými
tvůrčími prvky uměleckými nebo vědeckými, (2.5)
- 2.10 Druh tvůrčí činnosti autora nebo spoluautorů vedoucí ke vzniku díla
(např. hudební, grafická, architektonická aj.)
- 2.11 Druh věcné (netvůrčí) pomocné činnosti vynaložené nebo využitě autorem
nebo spoluautory ke vzniku díla
[např. organizační, provozní, technická (kupř. rutinní řemeslná
či počítačová), vyhledávací, běžně seskupující, zpravodajská,
dokumentační, rozmnožovací, odborně poradenská aj.],
a to i bez ohledu na její běžnou či mimořádnou namáhavost, obtížnost

nebo náročnost a její míru¹⁷

2.12 Poměr mezi tvůrčí činností (2.10) a činností věcnou (netvůrčí), (2.11)

2.13 Popis toho, co je dílem vyjádřeno (vyjádření obsahu), [(téma a myšlenka (idea)],¹⁸ (např. sochařské vyjádření skutečné nebo smyšlené mužské nebo ženské stojící postavy)

- a) zvláště vystižení vědeckého poznatku, a to z hlediska správnosti logického zdůvodnění a jeho přezkoumatelnosti, novosti, uspořádanosti (systematičnosti), podstatnosti a použití výzkumného postupu (metody), (např. vědeckého poznatku přírodovědného či právo vědného)

2.14 Vyjádření autorova smyslu pro krásu umění (uměleckého citu) nebo smyslu pro utříděnost vědy (vědeckého rozumu) anebo takového smyslu jednotlivých spoluautorů

2.15 Povaha výtvoru, (tvůrčí ráz umělecký nebo vědecký),¹⁹ [rázovité vyjádření (výsledku) tvůrčí činnosti autora nebo spoluautorů]

- a) jedinečná (jiným nezávisle neopakovatelná a odlišitelná), (jedinečný duch díla²⁰ vyjevující jedinečného ducha autora nebo jedinečné duchy spoluautorů); (srov. 2.5, 2.8 a 2.10); a to z hlediska alespoň statistické pravděpodobnosti jedinečnosti
- aa) jedinečná (jiným nezávisle neopakovatelná a odlišitelná) co do způsobu výběru nebo uspořádání obsahu (u díla souborného), (jedinečný duch souboru vyjevující jedinečného ducha autora nebo jedinečné duchy spoluautorů); (srov. 2.5, 2.8 a 2.10); a to z hlediska alespoň statistické pravděpodobnosti jedinečnosti
- b) původní [vlastní (nikoli cizí) duševní výtvor autora nebo spoluautorů],²¹

¹⁷ Ochrana výsledku takovéto činnosti právem proti nekalé soutěži není vyloučena při splnění zákonných pojmových znaků s tím spojených.

¹⁸ Právně pojmová dichotomie „myšlenky“ a „vyjádření“ myšlenky (*idea – expression dichotomy*), a to vyjádření myšlenky literárním, jiným uměleckým nebo vědeckým způsobem; nikoli například způsobem technickým nebo obchodním, což nevylučuje právní ochranu technického či obchodního vyjádření myšlenky např. právem patentovým, užitně vzorovým, právem obchodního tajemství nebo právem proti nekalé soutěži při splnění patřičných zákonných pojmových znaků.

Srov. čl. 9 odst. 2 Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví, příl. Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO), vyhl. pod č. 191/1995 Sb.

¹⁹ V českém veřejném právu krajinném srov. *podobný* a zároveň právně tradiční pojem *krajinný ráz*; viz např. § 12 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

In concreto viz kupříkladu vyjmenované krajinné prvky, které „dotvářejí charakteristický krajinný ráz“ Chráněné krajinné oblasti Český ráj podle § 1 nař. č. 508/2002 Sb., kterým se vyhlašuje Chráněná krajinná oblast Český ráj.

²⁰ Vedle *ducha* díla srov. *podobný* pojem *ducha* krajiny nebo *ducha* místa; viz např. *genius loci*.

[opakem vědomá nebo nevědomá shoda nebo podobnost (napodobenina), (imitace, plagiát), cizího výtvoru v jeho literárních, jiných uměleckých nebo vědeckých (tvůrčích) autorskoprávně významných (silných, podstatných, dominantních) prvcích, jimiž se vyznačuje původní výtvor cizí]

**2.16 Přítomnost alespoň minimálního stupně umělecké nebo vědecké (estetické) hodnoty²² díla a v čem spočívá [estetické hodnocení díla průměrným vnímatelem (čtenářem, posluchačem, divákem apod.) nebo průměrným vědcem]
[tj. spočínutí díla v umělecké kráse,²³ (kráse umění), (vyjádření citu;**

²¹ Platí u počítačových programů, fotografií a databází podle § 2 odst. 2 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorského zákona), ve znění pozdějších předpisů.

²² Srov. nevyvratitelnou zákonnou domněnku *hodnoty* díla podle § 3 písm. b), § 11 odst. 3 nebo 5, § 38d a § 56 odst. 4 českého zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorského zákona), ve znění pozdějších předpisů, která je ospravedlněna tím, že jde o umění nebo o vědu, jež jsou hodnotovými kategoriemi.

Podobná ustanovení již měl předchozí český, převzatý československý, zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon); viz § 12 odst. 1 písm. a), § 13 odst. 1 věta druhá v původním znění, § 25 a § 35 odst. 2. Podobně jako i československý zákon č. 115/1953 Sb., o právu autorském (autorský zákon); viz § 44 a § 62 písm. f). Hodnotu díla předpokládal i první československý autorský zákon, tj. zákon č. 218/1926 Sb. z. a n., o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském), viz § 4 odst. 1, který chránil dílo bez ohledu na stupeň jeho, rozuměno předpokládané, hodnoty. Ještě starší právo rakouské, platné v českých zemích, se hodnotě díla nevěnovalo.

Mezinárodní ani evropské komunitární právo autorské se otázce hodnoty díla nevěnuje. Ze zahraničních práv kupř. slovenské právo, podobně jako právo české, s hodnotou díla počítá; viz § 17 odst. 3 a § 20 odst. 6 slovenského zákona č. 618/2003 Z. z., o autorském práve a právech súvisiacich s autorským právom (autorský zákon). Podobně též předchozí slovenský zákon č. 383/1997 Z. z., Autorský zákon a zákon, ktorým se mení a doplňa Colný zákon; viz § 35 odst. 2 a § 40 odst. 2.

Jelikož se v případě hodnoty díla jedná podle českého (a slovenského) práva o nevyvratitelnou zákonnou domněnku, *není* zapotřebí ji posuzovat z hlediska legálních pojmových znaků díla. Posuzování hodnoty díla má autorskoprávní význam až pro případ posuzování *řádnosti užití* díla. Hodnota je v tomto testu uvedena *nad rámec* legálních pojmových znaků, a proto nepodléhá posuzování pojmových znaků, leč pro případ výše uvedený. Hodnota díla ovšem souvisí s tvůrčími prvky vyjádřenými v díle, a tudíž i s jedinečností díla. Proto má začlenění hodnoty díla do tohoto posudku právní opodstatnění.

²³ Podobně viz právní pojem *přírodní krásy* podle čl. 2 Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví, vyhl. pod č. 159/1991 Sb., nebo *ochrana přírodních hodnot a krás* podle § 1 českého zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Naprostý nedostatek umělecké krásy zcela vylučující jakýkoli, i nízký, stupeň literární nebo jiné umělecké hodnoty díla (naprostá ošklivost, šerednost či ohavnost) nevylučuje možnost jiné právní ochrany nehmotného statku nežli právem autorským v rámci *mimouměleckého* estetického; např. právem průmyslově vzorovým, právem známkovým nebo právem proti nekalé soutěži, a to při splnění příslušných zákonných pojmových znaků.

Srov. např. *hudební zvuk* včetně hudební pomlky (tj. hudbu jako druh umění), který je estetickým výtvozem uměleckým vyjadřujícím hudební krásu v autorskoprávním režimu, a to na jedné straně, a *nehudební zvuk* (např. stavební nebo pouliční ruch), který *není* estetickým výtvozem uměleckým, a tudíž nevyjadřuje hudební ani jinou uměleckou krásu, což ale nevylučuje event. vnímání ruchu jako *mimouměleckého* estetického

srov. bod 2.15), kupř. ve sladění (harmonii) či úměrnosti (proporčnosti), vč. začlenění do přírodní nebo kulturní krajiny, perspektivy, tvarové celistvosti, malebnosti, „zlatého řezu“ nebo „posvátné geometrie“, ve významové a obsahové struktuře, ve formální výstavbě, a to vč. jednoty v rozmanitosti (unitas multiplex) a jednoty obsahu a formy, aj.; (estetický výtvar umělecký vč. kýče²⁴), tj. spočinití díla ve vědeckosti, (vyjádření rozumu; srov. bod 2.15), kupř. ve věcnosti (vědeckém poznatku), srozumitelnosti výrazu, odůvodněnosti vč. přesvědčivosti, přezkoumatelnosti, metodičnosti a systémovosti vč. zatříděnosti, úměrnosti (proporčnosti), přehlednosti, opakovatelnosti výsledku, formální bezvadnosti, jasnosti úsudku aj.], [estetický výtvar mimoumělecký (vědecký)]

jakož i míra této hodnoty; [srov. 2.17; též srov. 2.13 a) vč. aa)]

(opakem bez autorskoprávního významu je přítomnost hodnoty díla kupř. dějinné, morální, výchovné, náboženské apod.)

- 2.17** Objektivní způsobnost díla k uměleckému nebo vědeckému vnímání²⁵ (účín díla), (vyvolání uměleckého nebo vědeckého dojmu, způsobnost díla být uměním nebo vědou),²⁶ (opakem vyvolání technického dojmu)²⁷ a způsob smyslového vnímání díla (např. zrakem, sluchem nebo hmatem); (srov. 2.16)
- 2.18** Podřazenost díla pod druh literárního, jiného uměleckého nebo vědeckého díla (např. dílo slovesné, hudební, dramatické, hudebně dramatické, choreografické, pantomimické, fotografické, dílo vyjádřené postupem

(srov. estetiku každodennosti), ovšem mimo autorskoprávní režim, na straně druhé. Obojí zvuky pak mohou být obsahem zvukového záznamu coby ideálního předmětu práva výrobce zvukových záznamů.

²⁴ *Kýč* je – podobně jako pojem braku či škváru – pojmem estetickým majícím své *estetické* pojmové znaky, ovšem bez autorskoprávního významu pro legální znaky autorského díla. I u kýče lze předpokládat určitý stupeň umělecké hodnoty díla.

²⁵ V mezinárodním veřejném právu krajinném srov. účelovou definici „*krajiny*“ jakožto „*části území, tak jak je vnímána obyvatelstvem*“; viz čl. 1 písm. a) Evropské úmluvy o krajině, vyhl. pod č. 13/2005 Sb. m. s.

²⁶ Jedná se o objektivní způsobnost díla k uměleckému nebo vědeckému vnímání člověkem ve smyslu *objektivizovaného* právně smyšleného, fiktivního, člověka průměrného rozumu a citu (průměrného vnímatele), a to bez ohledu na pojem veřejnosti (obecenstva), protože mezinárodním autorským právem i českým zákonem je chráněno též dílo nezveřejněné, resp. i dílo ke zveřejnění vůbec neurčené.

Oproti tomu srov. právo známkové a jeho obchodní účel, pokud jde o rozlišovací způsobnost původu zboží, resp. o pravděpodobnost záměny známek na straně veřejnosti, anebo právo proti nekalé soutěži, kdy již sama hospodářská soutěž je otevřena komukoli neboli má veřejnou povahu a lze ji samu považovat za sdílené veřejné blaho hospodářské, hodné ochrany.

²⁷ Rozuměno vyvolání *pouze*, výlučně, technického dojmu, protože zejména umělecká díla architektonická nebo umělecká díla užitého umění vedle vzbuzení uměleckého dojmu zpravidla vyvolávají *též* technický dojem, což plyne z technického určení věci, již, v níž nebo na níž je dílo vyjádřeno, z užitných vlastností či materiálového vyjádření apod.; např. u uměleckého díla vyjádřeného stavbou anebo výrobkem. Nedotčena zůstává ochrana technických řešení právem patentovým, právem užitně vzorovým, právem obchodního tajemství nebo právem proti nekalé soutěži při splnění patřičných zákonných pojmových znaků.

podobným fotografii, audiovizuální, jako je dílo kinematografické, výtvarné, jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické vč. díla urbanistického, dílo užitého umění, dílo kartografické aj.)²⁸

3. Výjimka z autorskoprávní ochrany

3.1 Druh díla vyjmutého z autorskoprávní ochrany (např. úřední dílo určitého druhu)

3.2 Právní důvod výjimky²⁹

4. Závěr (právní názor)

Na základě shora podaného metodického posouzení autorskoprávní věci v jednotlivostech i v jejich souvislosti vyslovuji následující právní názor, jímž odpovídám na položenou autorskoprávní otázku:

Výše popsané dílo je / není autorským dílem,

a to podle *Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl z 9. září 1886, ve znění pařížské revize z 24. července 1971, vyhl. pod č. 133/1980 Sb., ve znění vyhl. pod č. 19/1985 Sb., Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví, přílohy 1C k Dohodě o zřízení Světové obchodní organizace, vyhl. pod č. 191/1995 Sb., Smlouvy Světové organizace duševního vlastnictví*

²⁸ Čl. 2 odst. 1 až 3 a odst. 5 a 6 Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl z 9. září 1886, ve znění pařížské revize z 24. července 1971, vyhl. pod č. 133/1980 Sb., ve znění vyhl. pod č. 19/1985 Sb.

§ 2 odst. 1 věta druhá českého autorského zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorského zákona), ve znění pozdějších předpisů.

²⁹ Čl. 2 odst. 4 Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl z 9. září 1886, ve znění pařížské revize z 24. července 1971, vyhl. pod č. 133/1980 Sb., ve znění vyhl. pod č. 19/1985 Sb.

§ 3 písm. a) nebo b) českého autorského zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorského zákona), ve znění pozdějších předpisů.

o právu autorském, vyhl. pod č. 33/2002 Sb. m. s., *Smlouvy o založení Evropského společenství*, vyhl. pod č. 44/2004 Sb. m. s., jakož i právních aktů z ní odvozených, a českého *zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorského zákona)*, ve znění zákonů č. 81/2005 Sb., č. 61/2006 Sb., č. 186/2006 Sb. a č. 216/2006 Sb., v úplném znění vyhl. pod č. 398/2006 Sb., ve znění zákona č. 168/2008 Sb., č. 41/2009 Sb. a č. 227/2009 Sb.

Autorskoprávně se jedná o dílo _____.

D o l o ž k a

Prohlašuji na svou odbornou a stavovskou čest, že k výše uvedenému právnímu názoru jsem dospěl podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nezávislé na jiných osobách, pouze na základě výše uvedených podkladů, hledisek, metod a právních norem vyplývajících z citovaných pramenů.

Shora podaný závěr vyjadřuje právní názor posuzovatele, který je argumentačně podložen, jak je výše uvedeno.

Test pojmových znaků literárního, jiného uměleckého nebo vědeckého díla, obsahující odborné posouzení shora popsanych skutečností, a to formou odborného vyjádření, jakož i právní názor z něho vyplývající, je předložen bez rozporů.

Tento test obsahuje (...) číslovaných a v jednu listinu spojených stran bez příloh.

Posuzovatel:

V _____ dne _____